

LUND UNIVERSITY

School of Economics and Management

MIKROLÅNS PÅVERKAN PÅ SYSSELSÄTTNINGEN I UTVECKLINGSLÄNDER

”Ge en man fisk och han har mat för en dag. Ge en man ett fiskespö och han har mat för hela livet.”

SAMMANFATTNING

Vilken effekt har mikrolånens expansion i världen haft på sysselsättningen i fattiga länder? Kan det påvisas att det prisbelönta konceptet mikrolån har förbättrat människors levnadsstandard genom arbetsstimulering? Syftet med den här uppsatsen är att undersöka mikrolåns påverkan på sysselsättningen i utvecklingsländer. Vid undersökning av enskilda regioner eller enskilda mikrofinansinstitut har tidigare forskning kunnat visa att det föreligger ett positivt samband mellan mikrolån och egenföretagande. Vi har i den här uppsatsen valt att ta en mer generell ansats för att undersöka om mikrolåns utbredning i världens utvecklingsländer har haft en positiv inverkan på antalet sysselsatta. I uppsatsen kommer det framläggas varför det är viktigt med en väl fungerande finansiell marknad i ett land och hur den finansiella marknaden påverkas när mikrolån görs tillgängliga. Vi redogör vidare hur arbetsmarknaden ser ut i utvecklingsländer och hur mikrolån kan förbättra den finansiella marknaden och därmed påverka sysselsättningsmöjligheterna för de fattiga individerna. Vår ekonometriska analys visade att det föreligger ett svagt ekonomiskt samband mellan antalet mikrolån och antalet sysselsatta i utvecklingsländer.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INTRODUKTION	4
2	TIDIGARE FORSKNING	6
3	MIKROLÅN	8
3.1	HISTORIEN BAKOM MIKROLÅN	8
3.2	VAD ÄR MIKROLÅN?	9
3.2.1	GRUPPLÅN	9
3.2.2	KVINNOR	10
3.3	VARFÖR BEHÖVS MIKROLÅN?	11
3.4	MIKROLÅNS BEGRÄNSNINGAR	11
4	DEN FINANSIELLA MARKNADEN	14
4.1	DEN FINANSIELLA MARKNADENS BETYDELSE	14
4.2	FORMELLA LÅNGIVARE	14
4.3	INFORMELLA LÅNGIVARE	16
4.4	HUR KAN MFI PÅVERKA?	16
5	SYSSELSÄTTNING	18
5.1	SYSSELSÄTTNINGEN I UTVECKLINGSLÄNDER	18
5.1.1	ARBETSSITUATIONEN I UTVECKLINGSLÄNDER	18
5.2	MIKROLÅN OCH SYSSELSÄTTNING	20
6	EMPIRISK ANALYS	22
6.1	MODELL	22
6.2	BEGRÄNSNING AV ANALYSEN	23
6.3	BESKRIVNING AV DATA	25
6.4	REGRESSION	29
7	RESULTAT	32
7.1	ANALYS AV RESULTAT	34
7.1.1	MIKROLÅN	34
7.1.2	ÖVRIGA VARIABLER	35
7.1.3	DUMMYVARIABLER	36
7.1.4	BEGRÄNSNING AV RESULTAT	36
8	SLUTSATS	38
	REFERENSER	40
	APPENDIX A: UNDERSÖKTA LÄNDER	45

TABELLER

TABELL 1: URSPRUNGSREGRESSION.....	32
TABELL 2: REGRESSION MED DUMMYVARIABLER.....	33

1 INTRODUKTION

”I decided to set up my own bank. The government thought it was a funny idea; poor people cannot borrow money...Grameen is a mechanism for integrating people back into the marketplace. It opens up opportunities so that you can build your own life. Microcredit brings people together.” (Muhammed Yunus, grundare av Grameen Bank, fick år 2006 Nobels fredspris)

En otillräcklig finansiell marknad gör att fattiga individer inte kan få tillgång till finansiellt kapital och det gör det svårt för människor att skapa sig en regelbunden inkomst. Mikrolån kan överbrygga dessa problem genom att öppna upp möjligheten till finansiellt kapital vilket gör det möjligt för fattiga människor att göra de investeringar som krävs för att skapa eller utveckla någon form av produktion och därmed öka sysselsättningen. Om människornas sysselsättning ökar så kommer även deras inkomster öka vilket leder till högre levnadsstandard. Att kunna identifiera sysselsättningsfrämjande åtgärder, likt mikrolån, är därför vitalt för att kunna förbättra levnadsstandarden i utvecklingsländer.

Har tillgången till mikrolån i utvecklingsländer medfört en ökning av antalet sysselsatta? Det övergripande syftet med den här uppsatsen är att analysera hur sysselsättningen i utvecklingsländer har påverkats av mikrolåns införande och expansion i världen. Vår hypotes är att tillgången till mikrolån har förbättrat den finansiella marknaden i utvecklingsländer och på så vis medfört en ökning av antalet sysselsatta.

Tidigare studier av mikrolåns påverkan på makroekonomiska variabler, likt ekonomisk tillväxt, har funnit det svårt att påvisa att mikrolån har någon effekt. Studier som har kunnat påvisa effekt har oftast varit mycket snäva och analyserat enskilda regioner eller enskilda mikrofinansinstitut [MFI]. Med den expansion som MFI har upplevt genom åren anser vi att studier på nationell nivå börjar bli allt mer relevanta.

Vi kommer att undersöka vår frågeställning genom att utföra en ekonometrisk analys. Med data ifrån MIX Market (2012), World Bank (2013) samt Barro, R. och Lee, J.W. (2013) kommer vi att utföra en multipel regressionsanalys för att undersöka om det föreligger ett samband mellan mikrolån och sysselsättning. För att kunna fånga in både tidsserie- och tvärsnittsdimensionen

utförs en paneldataanalys. Tidsperioden vi analyserar sträcker sig mellan åren 1996 och 2010. MFI finns idag i 105 länder (MIX Market, 2012) men vi kommer endast att analysera 60¹ av dessa för att data är bristfällig eller saknas helt för resterande 45.

Datatillgången är vår största begränsning. I många utvecklingsländer är tillförlitlig och fullständig data svår att tillgå. Mikrolåns relativt nya utveckling i världen gör att det avgränsar tidsperioden vi kan undersöka. Detta medför också att det finns begränsad tillgång till tidigare forskning inom området och inga obestridda metoder angående hur ämnet bör undersökas.

Uppsatsen är disponerad som följer. I kapitel 2 kommer tidigare forskning inom mikrolån och sysselsättning att presenteras. Vi kommer i kapitel 3 att presentera mikrolånens historia, vad mikrolån är, varför de behövs och dess tänkbara begränsningar. I kapitel 4 kommer den finansiella marknaden och dess påverkan på sysselsättningen att presenteras. I kapitel 5 redogör vi varför sysselsättning är en viktig del i utvecklingsländer och hur mikrolån påverkar sysselsättningen. I kapitel 6 redogörs den empiriska analysen med en beskrivning av vår modell, begränsningar i analysen, beskrivning av data vi använder samt våra regressioner. I kapitel 7 redovisas och analyseras våra resultat och i kapitel 8 framläggs våra slutsatser.

¹ För att se undersökta länder se appendix A.

2 TIDIGARE FORSKNING

Mycket av tidigare forskning som undersökt mikrolån har funnit det svårt att uttyda att det har någon påverkan på makroekonomiska variabler som t.ex. ekonomisk tillväxt p.g.a. mikrolåns ringa andel av den totala ekonomin (se t.ex. Woolley, 2008; Karnani, 2007). Tydligare resultat har kunnat uppvisas vid snävare analyser, analyser gjorda på enskilda regioner eller enskilda MFI.

Khandker, Samad och Khan (1998) studerade i sin undersökning hur Bangladesh på by-nivå har påverkats av mikrolånsprogram. Studien analyserade de tre viktigaste mikrolånsprogrammen i Bangladesh: Grameen Bank, Bangladesh Rural Advancement Committee och Bangladesh Rural Development Board's RD-12 project. Deskriptiva - och ekonometriska analyser visade på att programmen hade haft en positiv inverkan på inkomst, produktion och sysselsättning. Det påvisades att egenföretagandet hade gått upp men att löneanställningar hade sjunkit. Ökningen i egenföretagande visade sig vara större än minskningen i löneanställning, vilket tyder på ökad aggregerad sysselsättning. Resultaten indikerar på att Grameen Bank har positiv inverkan på arbetskraftsdeltagandet på by-nivå. Hossain (2002) styrker denna tes då han i sin studie av Grameen Bank finner att det har genererats sysselsättning för en tredjedel av Grameen Banks medlemmar. Även studier av MFI i Peru och Malaysia har kunnat uppvisa liknande resultat (Dunn & Arbuckle, 2001; Wahab & Malarvizhi, 2011).

En studie som undersökte mikrolåns påverkan på arbetskraftsintensiteten i Mexiko visade även den på ett positivt samband, då man fann att en ökning i tillgången till krediter ökade arbetsintensiteten vilket gav upphov till fler anställningar. En viktig slutsats som identifierades var dock att tillförseln av krediter bara hade en direkt inverkan på människor som var över en viss fattighedsnivå. Dock kunde krediterna indirekt även påverka individer som låg under denna fattighedsnivå genom att bli anställda av dem som kunde tillgodose lånen (Nino-Zarazua & Mosley, 2008). Debatt har förts angående huruvida de allra fattigaste kan tillgodose sig mikrolån eller ej (se t.ex. Hulme & Mosley, 1996).

Khaleque (2011) menar att mikrofinans inducerar egenföretagande och förflyttar individers aktiviteter till egenföretagande och medför därmed högre ekonomisk vinning. Det påvisas även att det finns en substitutionseffekt mellan egenföretagande och löneanställning.

Mikrolånsprogram medför att de två sätten att arbeta ställs mot varandra men att mikrolånen medför en ökning av inkomst hos låntagarna.

Gemensamt för ovan nämnda studier är att de har analyserat länder eller regioner där MFI har varit väl utbrett och har haft stor genomslagskraft. Mer generella studier och studier av länder där MFI inte har haft samma utbredning finner vi mer sällsynt. Genom en deskriptiv - och ekonometrisk analys kommer vi därför undersöka om vi kan utläsa samma positiva samband när vi undersöker flertalet utvecklingsländer som har utvecklat mikrolånsprogram. I och med den senare expansionen av mikrolån och att mikrolån därmed kommit att utgöra en större andel av den totala ekonomin i utvecklingsländer skulle denna mer övergripande studie sannolikt kunna visa på ett positivt samband mellan mikrolån och sysselsättning.

3 MIKROLÅN

3.1 HISTORIEN BAKOM MIKROLÅN

Mikrolån har genom åren fått en allt större genomslagskraft och popularitet sedan dess start i Bangladesh av Muhammad Yunus, grundare av Grameen Bank. Muhammad Yunus och Grameen Bank fick år 2006 Nobelpriset för den påverkan som mikrofinans haft på länders ekonomiska och sociala utveckling (Press Release - Nobel Peace Prize, 2006). En bidragande orsak till genomslagskraften och den stora tilltron till mikrolån är att den attraherar båda sidor på den ideologiska skalan. Finansiellt bidrag ges till de fattiga men det är upp till dem själva att producera och göra det lönsamt, vilket är i linje med både socialism och neoliberalism (Chang & Claire Provost, 2012). Den ideologiska aspekten kommer inte vidare behandlas i uppsatsen men kan vara värd att ha i åtanke.

I Bangladesh visade statliga undersökningar att mellan åren 1973 och 1974 levde 80 % av dess befolkning i fattigdom, en fattigdom som verkade svår att motverka. Muhammad Yunus, som under denna period var professor i nationalekonomi vid Chittagong University, hade i sin forskning insett att en av de viktigaste komponenterna för de fattigas ekonomiska utveckling var att hantera bristen på finansiella tjänster. Som ett experiment började han att låna ut små belopp till fattiga individer ur egen ficka. Han fann att låntagarna drog stor nytta av lånen och återbetalningsgraden var synnerligen hög. Efter ett tag räckte inte hans egna pengar till, sett till den omfattning han ville uppnå, och han ansökte därför om statligt bidrag för att starta Grameen Bank (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 11). Grameen Bank har sedan dess utvecklats till en formell bank och expanderat till att idag innefatta cirka 8,5 miljoner låntagare (Grameen Bank, 2011).

Det revolutionerande med Grameen Bank var att utlålandet till fattiga människor, individer som inte hade någon möjlighet att tillhandahålla någon finansiell säkerhet till långivaren, ändå uppvisade en hög återbetalningsgrad. Detta möjliggjordes genom framförallt två vitala förutsättningar: utlåningen skedde i gruppform och nästan uteslutande till kvinnor (Rahman & Nie, 2011), vidare fördelarna med detta behandlas i avsnitten 2.2.1 och 2.2.2. Systemet har nu spridits världen över och MFI finns idag i 105 länder (MIX Market, 2012).

3.2 VAD ÄR MIKROLÅN?

Mikrolån är små lån som lånas ut till fattiga människor som inte har möjlighet att låna ifrån kommersiella banker. Det har beskrivits som en ”win-win”-strategi där fattiga hushåll vinner på att få tillgång till bankers service och bankerna vinner på att få en utökad kundbas (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 16). MFI ger människor i utvecklingsländer möjligheten till små finansiella medel som de annars inte skulle ha tillgång till eller endast tillgång till på väldigt ogynnsamma villkor. Små lån som kan ge låntagaren möjlighet att köpa verktyg, ett dragdjur eller andra kapitalvaror för att kunna effektivisera sin produktion. Expansion av redan existerande produktion kan även det vara främjande i den bemärkelsen att det kan göra den mer kostnadseffektiv eftersom småskaliga försäljare t.ex. kan skapa lager vilket gör dem mindre säsongskänsliga (Todaro & Smith, 2011, sid. 741, 763).

I och med mikrolåns slagkraft och expansion i världen har det utvecklats MFI till mer än bara utlåningsinstitutioner. Det erbjuds numera fler tjänster än utlåning vilket har medfört en utveckling som går under benämningen mikrofinans. Mikroförsäkringar är ett exempel på en utveckling som ingår i mikrofinans. I och med att fattiga hushåll ofta saknar försäkring så har mikroförsäkringar börjat erbjudas för att skydda fattiga individer mot oväntade händelser. Detta kan vara en familjeförsörjares oväntade dödsfall eller kroniska sjukdomar (Dror & Jacquier, 1999, sid. 77). Vidare har sparande också blivit en del av mikrofinans liksom pengatransaktioner i och med individers olika behov av finansiell service. Vi har dock valt att fokusera på mikrolån i den här uppsatsen i och med att vi anser att det är mest relevant när vi undersöker hur MFI har påverkat sysselsättningen i länderna.

3.2.1 GRUPPLÅN

Grupplån är en av de faktorerna som gör mikrofinans skilt från vad kommersiella banker erbjuder. Speciellt med grupplån är att lånen är utformade individuellt till varje gruppmedlem men alla i gruppen bär ansvaret om någon av individerna skulle få svårigheter att betala tillbaka lånet. På det sättet kan individer som inte har tillräckligt med säkerhet för att ta ett lån själva, tillsammans bli legitima låntagare (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 86).

Den gruppupplåningsmetod som Graamen Bank utformat har blivit en vida spridd metod. Grundtanken är att gruppmedlemmarna inte ska bli skyldiga att återbetala en annan individs lån men konsekvensen om gruppen inte lyckas betala tillbaka blir att de förlorar förmånen att kunna låna i framtiden. Den typiska situationen, när all återbetalning sker som planerat, gör att lånet växer i storlek och innebär att medlemmarna kan utföra viktiga investeringar som utvecklar egenföretagande och genererar inkomster (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 87-88).

Grupplånen gör det lättare för långivarna att särskilja de mer kreditvärdiga, det vill säga reducera *adverse selection*-problemet, och genom att ge låntagarna större incitament och uppmaning att återbetala lånet, det vill säga reducera *moral hazard*-problemet (Todaro & Smith, 2011, sid. 742). Dessa problem kommer vidare klargöras i avsnitt 4.2.

3.2.2 KVINNOR

Mikrolån har kommit att spela en speciell roll för kvinnor i fattiga länder. Den största andelen mikrolåntagare är just kvinnor. Utifrån MFI:s perspektiv finns vissa fördelar med att låna ut till kvinnor istället för män. Kvinnor i fattiga delar av världen arbetar oftare i eller nära hemmet vilket gör det lättare för bankerna att övervaka låntagaren till en lägre kostnad. I och med arbetet i hemmet är det också färre kvinnor som har löneanställning eller egenföretagande vilket gör att det finns potential för sysselsättningen att utvecklas. Kvinnor anses även vara mer riskaversa och konservativa i sina investeringsstrategier än män. Detta gör att bankerna finner dem mer pålitliga när det gäller låntagarens återbetalningsförmåga. Ytterligare en fördel med kvinnliga låntagare har visat sig vara att resurser till kvinnor ger större effekt på tillväxt och utveckling. Kvinnor är generellt sett mer måna om barnens skolgång och hälsa vilket har positiv effekt på tillväxten i ett land. Detta pekar därmed på att avkastningen på det finansiella kapitalet är större för kvinnor än män (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 183, 189).

En stor andel kvinnor är förtryckta av män och sociala normer i samhället och mikrolån kan ses som ett sätt att ge kvinnor förstärkt ställning i samhället (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 183). Mikrolånens påverkan på kvinnors ställning i hushållet och hur kvinnors ställning stärks genom att få mikrolån finns det dock inga entydiga bevis för. Pitt, Khandker och Cartwright (2006) visar t.ex. att kvinnors ställning i Bangladesh har stärkts genom tillgången till

mikrolån medan andra studier inte har kunnat påvisa detta samband. Diskussion angående kvinnors förstärkta ställning kommer inte vidare diskuteras i uppsatsen.

3.3 VARFÖR BEHÖVS MIKROLÅN?

Mikrolånens syfte är att kunna ge människor finansieringsmöjligheter utan att behöva den säkerhet som kommersiella banker kräver och på det viset ge låntagarna ett formellt finansieringsalternativ. MFI syftar till att lösa problemet genom att kombinera bankernas resurser med lokala informations- och kostnadsfördelar hos grannar och informella penningutlånare (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 8).

Fattiga människors tillgång till finansiella tjänster innan MFI:s utbredning var högst undermålig. Bland kommersiella banker fanns varken intresse eller kunskap att låna ut till dessa grupper i och med den höga osäkerheten för återbetalning, p.g.a. bristen från de fattigas sida att kunna tillhandahålla någon form av säkerhet till banken. Att låna ut till fattiga människor i byar skapade höga administrationskostnader per lånad dollar eftersom lånen som efterfrågades var mycket små belopp och ofta saknades bankkontor i närheten av byarna. Ett mer tillgängligt alternativ för de fattiga var att vända sig till de lokala penningutlånarna eller pantbankerna. Dessa utlånare tog ofta ut ockerräntor som kunde uppgå till 20 % per dag. Ett annat alternativ var att försöka vända sig till familjemedlemmar eller bekanta om finansiellt kapital fanns att låna (Todaro & Smith, 2011, sid. 739). Att låna ifrån grannar och familjemedlemmar är vanligt bland fattiga människor i utvecklingsländer och kan tyckas låta som en bra lösning. Lånen ses som bekväma och flexibla men Collins, Morduch, Rutherford och Ruthven (2009) fann i deras studie att lån av den typen saknar tillförlitlighet, sekretess och öppenhet samt har väldigt höga transaktionskostnader. Detta tyder på att de informella sätten som människorna lånar pengar på inte är optimala.

3.4 MIKROLÅNS BEGRÄNSNINGAR

Kritik har riktats mot att mikrolån inte hjälper de allra fattigaste människorna som är i störst behov av stöd. Det argumenteras för att det krävs en minimumlevnadsstandard för att kunna tillgodogöra sig mikrolånen och för att lånen ska resultera i en positiv effekt (se t.ex. Hulme & Mosley, 1996; Hulme & Arun, 2009). Hulme och Mosley (1996) menar vidare på att det krävs

mer än bara tillgång till kredit för att få mikrolån att medföra positiva effekter för individerna. Kunskap om entreprenörskap är en av de saker som anses vara ett krav. I och med att det ofta finns en avsaknad av grundläggande utbildning och erfarenhet av egenföretagande i utvecklingsländer, ser de detta som ett hinder för att fattiga människor ska kunna tillgodose sig mikrolån. Chowdhury (2009) menar vidare att det är för lite fokus på detta och att mest fokus läggs på utbudssidans komplikationer som handlar om att göra mikrolånen produktiva. Eventuellt kan processen att få mikrolån i sig lära låntagarna om entreprenörskap och egenföretagande i samband med tillgången till kredit.

Även tendensen av att vara mer riskaversa i utvecklingsländer försvårar möjligheten att tillgodose sig krediten menar Banerjee, Duflo, Glennerster och Kinnan (2009). Pollin (2007) menar i samma linje att bara för att människor får tillgång till krediter så löser inte det sysselsättningsproblemet. För att individerna ska kunna lyckas som entreprenörer så krävs det att de får hjälp med att få ut sina produkter på marknaden och på det viset nå potentiella kunder. Många förespråkare av mikrolån delar uppfattningen om att mikrolån inte kommer kunna reducera fattigdomen i världen själv. Det krävs fler åtgärder för att målet ska fullbordas. En ökning i mikrolån måste kombineras med t.ex. en ökning i utbildning och ekonomisk tillväxt för att det ska kunna ha någon effekt på fattigdomen (Daley-Harris, 2007).

Den höga räntan som mikrolån kräver är något som är starkt kritiserat. Detta är kritiserat på grund av den höga grad av skuldsättning som det kan komma att innebära för individerna (Chowdhury, 2009). Den höga räntan kan ses som det enda sättet för att få MFI att vilja låna ut till de fattiga människorna. Samtidigt kan det bli beklagligt för en individ som inte lyckas få egenföretagandet att gå ihop men fortfarande har en väldigt hög ränta att betala för sina lån. Vidare kan det ställas mot alternativet att individerna istället ska låna utav informella långgivare med sannolikt ännu högre ränta.

Ytterligare kritik har riktats mot att mikrolån inte tar hänsyn till de stordriftsfördelar som naturligt finns på marknaden. Mikrolånen reducerar istället små- och mellanstora företags produktion som annars skulle vara mer effektiv i det långa loppet, med lägre enhetskostnader och högre produktivitet (Bateman & Chang, 2009, sid. 7).

Omdiskuterat är även mikrolåns syfte till att hjälpa egenföretagande och om detta är optimalt för individen. Det finns en del stöd för teorin om att människor föredrar en regelbunden lön mot ett riskfyllt mikroföretagande. Enligt teorin är ett primärt problem bristen på jobb med stabilare löner i och att det är vad individerna föredrar. Mikrolånens syfte, d.v.s. att skapa och utveckla egenföretagande är egentligen inte optimalt för individerna och skulle därmed inte vara en bra sysselsättningsfrämjande åtgärd. Det har också visat sig att väldigt få mikroentreprenörer lyckas växa sig till ett litet eller mellanstort företag. Detta pekar på att mikrolån skulle behöva kombineras med konventionella sysselsättningsskapande åtgärder (Todaro & Smith, 2011, sid. 745). Fortsatt diskussion kan dock föras kring om det är mer optimalt att satsa på mikrolån och entreprenörskap än att fortsätta ha färre individer sysselsatta.

Begränsningar på hushållsnivå har också framlagts som kritik i och med de tvetydiga effekterna av mikrolån. I och med tillskjutandet av finansiellt kapital skulle inkomsteffekten göra att ett hushålls välstånd ökar. Detta skulle då innebära ökad total konsumtion och, allt annat lika, ökad efterfråga av barn, hälsa, barns utbildning och fritid. Å andra sidan måste hänsyn också tas till en tänkbar substitutionseffekt. Om kvinnor börjar arbeta mer skulle detta göra alternativkostnaden att spendera tid på att uppfostra barnen högre, möjligtvis sänka fertiliteten. Det skulle också kunna innebära att barnen måste hjälpa till mer med hushållssysslor och spendera mindre tid i skolan (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 201-202).

4 DEN FINANSIELLA MARKNADEN

4.1 DEN FINANSIELLA MARKNADENS BETYDELSE

En väl fungerande finansiell marknad är betydelsefull för sysselsättningen eftersom den fördelar det finansiella kapitalet mellan sparare och investerare. På en väl fungerande finansiell marknad får de som är i behov av finansiellt kapital och kan förvalta det också tillgång till det. Tillgången till finansiellt kapital, som vi tidigare nämnt, har en stark påverkan på sysselsättningen i utvecklingsländer. På en icke fungerande finansiell marknad misslyckas den finansiella marknaden att fördela finansiellt kapital på ett effektivt sätt vilket påverkar sysselsättningen i ett land negativt och interventioner kan vara legitimerade att genomföra. Vid en undersökning utförd av Paulson och Townsend (2004) i centrala och nordöstra Thailand visade det sig att många av de tillfrågade inte kunde starta egna verksamheter p.g.a. brist på finansiellt kapital. Mer än hälften, 54 %, av de som redan hade verksamheter menade på att en expansion hade gjort deras verksamheter mer lönsamma, på följdfrågan varför de inte utförde denna åtgärd svarade 56 % att de inte hade tillräckligt med finansiella resurser (Paulson & Townsend, 2004, sid. 2). Situationen likt den i Thailand tror vi avspeglar situationen för många utvecklingsländer. Detta indikerar att det finns ett behov av en utvecklad finansiell marknad i utvecklingsländer och potential för ökad sysselsättning vid en lyckad reform. Vid en analys om en intervention på en finansiell marknad är befogad bör främst två aspekter beaktas, interventionens påverkan på effektiviteten och distributionen av resurser (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 29).

4.2 FORMELLA LÅNGIVARE

Formella långivare, främst i form av kommersiella banker, finner stora problem med att låna ut till fattiga människor i utvecklingsländer p.g.a. informationsasymmetri. Informationsasymmetri råder även i industrialiserade länder men kan där motverkas med hjälp av att låntagaren erbjuder någon form av säkerhet till banken. För fattiga människor i utvecklingsländer existerar inte denna möjlighet då deras tillgångar är minimala. Säkerheten blir då antingen för riskabel för låntagaren att erbjuda eller, vilket är den främsta orsaken, inte tillräcklig för att motsvara bankens lån. Kommersiella banker har sällan kontor på landsbygden, där en stor del av

människorna bor, vilket försvårar insamlingen av information om låntagaren och dess projekt. Detta skapar informationsasymmetri vilket ger upphov till de två tidigare nämnda problemen *adverse selection* och *moral hazard* (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 35-37).

Adverse selection är det problem som uppkommer innan ett avtal mellan två parter sluts, i detta fall kan det relateras till banker och låntagare. På grund av bankernas okunskap angående hur pass riskfyllda deras potentiella låntagares projekt är kommer marknaden att bli ineffektiv. I och med att bankerna är oförmögna att urskilja projekt med hög risk från projekt med låg risk kan de inte diversifiera räntorna till de olika grupperna. En gemensam ränta kommer därför att sättas för de båda grupperna. Bankerna grundar sin ränta på förväntad avkastning av projekten och projektens risk. Följden av detta blir att räntan kommer att bli för hög för projekten med låg risk och de projekten kommer att drivas ut från marknaden. Marknaden kommer således att endast bestå av projekt med hög risk och räntan kommer stiga ytterligare när bankerna inser detta vilket kommer leda till många uteblivna betalningar och bankerna kan därmed få likviditetsproblem eller i värsta fall försättas i konkurs (Stiglitz & Weiss, 1981).

När ett avtal är stiftat kan informationsasymmetri fortsätta att vålla problem då det kan ge upphov till själviskt och oärligt agerande från den ena parten, låntagaren. I och med att övervakningsmöjligheter för bankerna är undermåliga eller ej existerande så uppstår problem (Stiglitz & Weiss, 1981). Detta problem benämns *moral hazard*. *Moral hazard* kan delas upp i två delar, tiden innan projektets avkastning är realiserad, *ex-ante*, och tiden efter realiseringen, *ex-post*. *Ex-ante moral hazard* innebär i det här fallet att låntagaren potentiellt inte anstränger sig lika mycket som den tidigare har uppgett eftersom individen redan har fått sina pengar och värderar sin fritid högre än arbete. Det kan också handla om att låntagaren inte använder lånet som det var avsett, låntagaren väljer möjligen att konsumera lånet istället för att göra den avsedda investeringen. När projektets avkastning är realiserad kan det finnas incitament för låntagaren att ljuga för banken om en eventuell vinst för att slippa återbetalning, detta är möjligt om banken saknar möjlighet att observera projektets avkastning. Även om det finns möjlighet för banken att observera projektets avkastning kan ett svagt lagsystem, som ofta är fallet i utvecklingsländer, göra att banken misslyckas med att driva in betalning. Dessa problem går under rubriken *ex-post moral hazard* (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 43-46).

4.3 INFORMELLA LÅNGIVARE

Med anledning av de formella långivarnas bristande förmåga att hantera de speciella förutsättningar som finns på den finansiella marknaden i utvecklingsländer blir ofta informella långivare det tillgängliga alternativet. Finansiella marknader med informella långivare fungerar sällan optimalt. I och med brist på konkurrens uppstår ofta marknader karakteriserade av monopol med oskäligt höga räntor (Bhaduri, 1973), något som enligt klassisk nationalekonomisk teori antyder att marknaden inte fungerar optimalt och att en förändring är önskvärd (Posner, 1975). Andra studier menar på att god konkurrens kan råda men att de informella långivarna utför en form av prisdiskriminering som skapar en situation likt monopolistisk konkurrens vilket missgynnar låntagarna (Aleem, 1990). Även om god konkurrens råder, utan monopolistisk konkurrens och räntorna faktiskt är skäligt höga p.g.a. de höga transaktionskostnaderna och riskerna (Adams, Graham & Pischke, 1984) innebär inte det heller att marknaden fungerar effektivt, eftersom de informella långivarna inte har kapacitet att nå ut till hela marknaden. Om fler låntagare skulle kunna träda in på marknaden skulle också räntan kunna sänkas (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 34). Oavsett vilken teoretisk utgångspunkt man har kan det påvisas att den finansiella marknaden inte fungerar effektivt med informella långivare.

4.4 HUR KAN MFI PÅVERKA?

MFI kan motverka problemen som formella långivare inte kan hantera, både direkt och indirekt, med hjälp av grupplån och gemensamt ansvar. Den direkta formen uppstår genom att redan existerande låntagare informerar långivaren om potentiella nya låntagare och långivaren kan därefter anpassa sina villkor. Problemen motverkas också i en mer indirekt form i och med att låntagare och potentiella låntagare har information om varandra. MFI uppmanar potentiella låntagare att bilda egna grupper och eftersom gemensamt ansvar gäller för låntagarna kommer pålitliga låntagare att vilja vara med varandra. De mer riskabla låntagarna kommer lämnas utanför och kommer bli tvungna att skapa egna grupper. Låntagarna själva kommer alltså att diversifiera sina grupper utan inverkan från banken, ett utfall benämnt *assortative matching* (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 104). I de riskabla grupperna antas det att avkastningen är högre än i de mer pålitliga grupperna, detta gör att inte alla i gruppen måste få ett lyckat utfall av sin investering för att de ska kunna betala tillbaka sitt lån. Detta medför i sin

tur färre uteblivna återbetalningar, även om inte alla individuellt i gruppen kan återbetala sina lån så kan gruppen som helhet göra det. Detta leder vidare till minskade kostnader för långivaren och en sänkning av räntan kan ske vilket medför att fler låntagare kan träda in på marknaden. Trots att ingen ny information har tillkommit långivaren eller några nya kontrakt utformats så har problemet med *adverse selection* motverkats (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 88-91).

Även problemet med *moral hazard* kan motverkas med grupplån och gemensamt ansvar. Eftersom alla i gruppen påverkas om deras projekt inte blir lyckade finns det ett gemensamt intresse att övervaka samtliga låntagares val av projekt och utföra sociala sanktioner, t.ex. utfrysning, mot de som valt allt för riskfyllda projekt. Likaså finns det ett gemensamt intresse i att alla övervakar varandras ansträngningar för att få ett lyckat utfall av projekten. Dessa uppgifter som i vanliga fall hör till långivaren utförs nu istället av låntagarna och därmed motverkas problemet med *ex-ante moral hazard*. Den gemensamma övervakningen har även positiv inverkan på problemet med *ex-post moral hazard*. Om någon gruppmedlem ljugar om att det inte blir någon avkastning på projektet påverkas hela gruppen. På samma sätt finns det så även här incitament att utföra sociala sanktioner mot de som utför oärliga eller missgynnande aktioner (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 98-99).

MFI är även ett bättre alternativ än informella långivare. MFI har kapaciteten att nå ett större segment av marknaden och kan därmed erbjuda fler individer lån och p.g.a. detta erbjuda en lägre ränta. Enligt nationalekonomisk teori anser man ofta att allokering av resurser effektivt och ökad distribution måste innebära en avvägning dessa sinsemellan. Genom implementering av MFI på en begränsad finansiell marknad är inte en avvägning nödvändig. MFI medför att låntagare med lönsamma projekt som tidigare blivit exkluderade från marknaden får sina projekt finansierade. En ökning av tillgången till finansiella tjänster kan både generera en ökning av antalet låntagare på marknaden och en aggregerad produktionsökning vilket främjar sysselsättningen (Armendáriz de Aghion & Morduch, 2007, sid. 34). Teorin tyder på att MFI har en positiv inverkan både på den finansiella marknadens effektivitet och även dess distribution vilket gör det till en befogad intervention att utföra. En främjande intervention för den finansiella marknaden genererar således även positiva effekter för sysselsättningen.

5 SYSSELSÄTTNING

5.1 SYSSELSÄTTNINGEN I UTVECKLINGSLÄNDER

”Utan produktiv sysselsättning är det omöjligt att uppnå en anständig levnadsstandard, social och ekonomisk integration samt personlig- och social utveckling” (International Labour Organization [ILO], 2013, vår översättning). Sysselsättning anses i och med detta vara en viktig faktor att undersöka när det gäller utvecklingsländers progress mot en högre levnadsstandard.

Att sysselsättning ofta är den främsta, och i många fall den enda, inkomstkällan för hushåll är inget nytt fenomen utan ett välkänt faktum. Att få ett jobb är ofta associerat med att man är på väg ut ur fattigdomen. Därför verkar det rimligt att analysera sysselsättningen och dess utveckling för att finna faktorer som kan motverka fattigdomen. Problemet i många fattiga länder är inte bara bristen på jobb utan också kvalitén på jobben. Trots sysselsättning så lever människor kvar i fattigdom och kommer inte över fattigdomsgränsen² (ILO, 2005a). Detta tyder på att det finns ett behov av att utveckla sysselsättningen i utvecklingsländer och av att ge människor ytterligare arbetsmöjligheter. I många utvecklingsländer är egenföretagande den vanligaste formen av sysselsättning. I somliga fall är egenföretagande endast en utväg för att det inte finns någon annan sysselsättningsmöjlighet, man gör detta i väntan på ett bättre jobb, medan i andra fall har egenföretagande visat sig generera stabila och relativt höga inkomster (Lugo, 2007).

5.1.1 ARBETSSITUATIONEN I UTVECKLINGSLÄNDER

Det är stor skillnad på arbetsmarknaden i fattiga delar av världen och på arbetsmarknaden i industrialiserade länder. Faktorer som skiljer utvecklingsländers arbetsförhållanden från industrialiserade länders är att de har fler informella institutioner, anställningarna är sårbara, mer oproduktiva, otillräckligt med krediter, oftast ett lågt kapital- arbetskraftsförhållande, orienterade till inhemska och lokala marknader, kvalitén på jobb är bristfällig, lägre vinststabilitet och

² Fattigdomsgränsen - 2008 definierade World Bank den internationella fattigdomsgränsen till 1,25\$ (2005 PPP) per dag (Berg, 2013, sid. 41)

väldigt litet eller inget rättsligt arbetsskydd att tillgå (Campbell, 2011). I och med den annorlunda arbetssituationen krävs andra metoder, i jämförelse med de som används i industrialiserade länder, för att utveckla och förbättra sysselsättningen i utvecklingsländer.

Viktigt att ta hänsyn till i utvecklingsländer är överflödet av arbetskraft och bristen på finansiellt kapital. Kombinationen av detta resulterar i otillräckliga investeringar genom brist på kapitalackumulation och tillsammans med högre arbetskraftsutbud, i jämförelse med i industrialiserade länder, så kommer sysselsättningen att bli oproduktiv (Campbell, 2013, sid. 10-11). Enligt Berg (2013, sid. 55) är det i många fall det allt för småskaliga företagandet som hämmar effektiviteten. Tillgång till kredit skulle ge möjlighet för fattiga att göra viktiga investeringar och medföra ett långsiktigt lönsamt företagande. Investeringar som görs ifrån lokala tillgångar kan vidare leda till stimulering i den lokala ekonomin och kan på så vis åstadkomma en stimulerande spiral i samhället.

Lönerna på arbetsmarknaden i utvecklingsländer kan både argumenteras för att ha en mindre och större betydelse än i industrialiserade länder. Mindre betydelse i avseendet att färre människor har en löneanställning i och med den högre graden av egenföretagande i utvecklingsländer. Större betydelse i och med att i utvecklingsländer finns sällan något skyddsnet i form av t.ex. a-kassa, vilket gör att låga löner får mer förödande effekter (Belser, 2013, sid. 90). Låga löner i utvecklingsländer kan även vara en anledning till att människor, i och med möjligheten att göra investeringar, genom finansiellt kapital från t.ex. mikrolån satsar på egenföretagande. Om egenföretagande då genererar högre inkomst än den tidigare löneanställningen så medför det en ekonomisk förbättring för individen. Löneproblematiken kan kopplas till det tidigare diskuterade problemet angående en oproduktiv arbetsmarknad och oproduktiv arbetskraft. Som nämnts tidigare spelar kapitalackumulation en viktig roll när det gäller produktivitet men på senare tid har mycket fokus lagt på humankapitalets viktiga roll d.v.s. kvalitén på arbetskraften mätt som kompetens hos arbetare, utbildning och praktisk träning (Belser, 2013, sid. 96-97). Humankapital, som en faktor till sysselsättning, kommer vidare diskuteras i avsnitt 6.2.

En majoritet av befolkningen i utvecklingsländer arbetar idag i den informella sektorn (Campbell, 2013, sid 14). Den ekonomiska situationen i utvecklingsländer medför att informellt egenföretagande i många fall tycks vara en bättre utväg för individerna än en formell anställning med högre inträdesbarriärer och högre grad av sårbarhet vid ekonomiska fluktuationer. Med

tanke på hur arbetssituationen ser ut i utvecklingsländer så förespråkar bland annat ILO (2012) att egenföretagande är en viktig del att utveckla för att överkomma fattigdomsproblematiken och för att kunna skapa arbeten. ILO (2005b) menar på att mikrolån har visat sig vara ett nyckelelement för att skapa egenföretagande genom att hjälpa människor att starta och utvidga sitt egenföretagande och så också skapa nya sysselsättningsmöjligheter.

5.2 MIKROLÅN OCH SYSSLESÄTTNING

Utvecklingsekonomer är överens om att tillgången till finansiellt kapital spelar en viktig roll i fattiga länder för att kunna öka sysselsättningen. I och med att mikrolån gör att den finansiella marknaden fungerar mer effektivt så får fattiga individer tillgång till finansiellt kapital och kan skaffa sig sysselsättning. I och med mikrolåns allt vanligare förekomst i utvecklingsländer borde detta implicera att sysselsättningen runt om i världen har ökat. Initialt när finansiellt kapital tillförs sker en förflyttning av oproduktiva hushåll mot att bli produktiva, detta främst genom egenföretagande. Egenföretagandet skapar nya inkomstmöjligheter och avkastningen från egenföretagande samt de vinster som i det långa loppet kan genereras skapar incitament för hushållet att bli enbart självförsörjande (Khaleque, 2011).

Mikrolån är utvecklade för att människor i utvecklingsländer ska kunna få finansiellt kapital till att göra investeringar som kan skapa egenföretagande. Det är därför intressant att undersöka vidare om möjligheten till mikrolån har stimulerat sysselsättningen i utvecklingsländer. För att undersöka eventuella effekter av mikrolånsprogram är det av intresse att undersöka en bys kreditmarknad och mängden egenföretagande innan och efter tillgången till mikrolån. När mikrolån görs tillgängliga i en by så sänker det kostnaden för finansiellt kapital och gör mer kapital tillgängligt för hushållen. Detta innebär att hushåll som inte tidigare bedrev egenföretagande kommer få möjligheten att göra det nu. Andra hushåll som redan innan mikrolånen bedrev egenföretagande kommer istället finna det mer optimalt att utöka sitt egenföretagande. Den nya tillgången till finansiellt kapital kommer därmed göra arbetskraften mer effektiv än tidigare (McKernan, 2002). Vidare menar McKernan (2002) att genom mikrolåns införskaffande och tillförseln av finansiellt kapital kan detta binda ihop sociala utvecklingsprogram som påverkar humankapitalets nivå. De sociala utvecklingsprogrammen skapar humankapital genom investeringar inom områden som läs- och skrivkunnskap,

bankregler, investeringsstrategier, hälsa, stärkande ställning för kvinnor, yrkesutbildning och medborgligt ansvar. Om hushålls nivåer av humankapital ökar så är det större chans att deras egenföretagande också ökar. Om teorin angående att mikrolån ökar både fysiskt kapital och humankapital stämmer så tyder detta på att egenföretagande kommer att öka, både för individerna som inte driver egenföretagande och för individerna som redan bedriver egenföretagande.

6 EMPIRISK ANALYS

6.1 MODELL

Vår regression ska undersöka om det finns ett samband mellan antalet mikrolånstagare och antalet sysselsatta i utvecklingsländer. I och med att det finns andra variabler utöver mikrolån som kan påverka sysselsättningen i ett land så är det viktigt att belysa dessa i vår regression.

EKVATION 1: MODELL AV REGRESSION

$$\text{Sysselsättning} = \beta_0 + \beta_1 \text{Mikrolån} + \text{Andra variabler} + \varepsilon$$

Variabler vi valt att inkludera i vår regression som tänkbara förklaringsfaktorer, utöver mikrolån, till sysselsättningsförändringar är: BNP per capita, utländska direktinvesteringar, inflation, öppenhet, utbildning, realkapital, offentliga utgifter och köpkraftsparitet. Vid val av förklaringsvariabler bör man beakta deras korrelation. Om korrelation kan påvisas variablerna emellan innebär det att variablerna visar på samma sak vilket gör den ena variabeln överflödig, vi har ej kunnat finna tecken för att våra förklaringsvariabler är korrelerade med varandra. En fullständig ekonometrisk modell är i praktiken omöjlig att skapa men vi anser att de variabler vi har valt är några av de mest vitala faktorerna som påverkar sysselsättningen dock är vi samtidigt medvetna om att andra variabler som inte är inkluderade kan påverka sysselsättningen. Vidare analys och motivering av valet av förklaringsvariabler framläggs i avsnitt 6.3.

Vi antar vidare att det kommer föreligga en förskjutning vad det gäller förändringen i sysselsättningen efter det att mikrobelaaningsgraden har förändrats. Detta rimligen eftersom det tar en viss tid från det att lånet är taget till att kapitalinvesteringar har gjorts och arbete kan börja. Vi finner det dock oklart hur lång förskjutning det är. Vi har därför valt att utföra både en regression där vi använder data i fyraårsperioder och en där vi undersöker ettårsperioder. Vi finner det rimligt att det inom fyraårsperioden har skett en förändring av sysselsättningen. Genom att undersöka en fyraårsperiod så kommer enstaka bortfall av data bli lättare att hantera i och med att data blir som ett medelvärde över åren i perioden. Dock kan det bli problematiskt om en förändring sker inom två angränsande fyraårsperioder och det kan då blir svårare att få entydiga resultat från variablerna. Att istället testa ettårsperioder avhjälper det problemet i och

med att vi då undersöker varje år för sig. Det krävs då att en förändring av sysselsättningen sker inom året som följd av mikrolånseffekten. En begränsning med den metoden är istället att en variabel kan ge ovanligt höga eller låga resultat för ett enskilt år samtidigt som en annan variabel under samma år ger resultat som går åt ett annat håll. Detta kan ge missvisande resultat i och med att tidsperioden som vi undersöker är relativt kort.

Vår hypotes är att det finns ett positivt samband mellan antal personer som får mikrolån i fattiga länder och antal sysselsatta. Om hypotesen stämmer så har införandet och ökningen av mikrolån i utvecklingsländer medfört en ökning av andelen sysselsatta. Det bör klarläggas att vår hypotes syftar till att *förändringen* i andelen låntagare i förhållande till befolkningen påverkar *förändringen* i andelen sysselsatta i förhållande till befolkningen i landet. I och med den relativt korta tidsperioden vi analyserar så tänker vi oss att en undersökning av antal låntagare och antal sysselsatta skulle kunna ge missvisande resultat, p.g.a. att fenomenet mikrolån är relativt nytt vilket har gjort att det har skett en konstant ökning under tidsperioden vi undersöker. En konstant ökning är dock inte rimligt under en längre tidsperiod.

6.2 BEGRÄNSNING AV ANALYSEN

Som tidigare nämnt präglar den informella sektorn mycket av arbetsmarknaden i utvecklingsländer. Detta är viktigt att beakta vid analysering av sysselsättningen då informellt arbete medför större risk för bortfall och snedvridning av data som finns att tillgå. Informell sysselsättning kan både vara i form av egenföretagande i informella företag som t.ex. oregistrerade företag och obetalda arbetsgivare eller familjemedlemmar (Campbell, 2013, sid. 14). Enligt ILO (2011) är informellt arbete negativt korrelerat med BNP per capita och positivt korrelerat med andel människor som lever under fattigdomsgränsen. Detta gör aspekten viktig i vår analys i och med att det är utvecklingsländer vi analyserar. Svårigheten att uppskatta hur stor andel av sysselsättningen som är informell ökar komplexiteten. Om sysselsättningen i den informella sektorn är lika stor under alla tidsperioder vi undersöker kommer det inte snedvrida vårt resultat. Om en ökning av mikrolån skapar informella arbeten finns det risk att det inte framgår i vår data och vårt resultat bli bristfälligt. Ett ytterligare tänkbart utfall är att mikrolånen istället genererar formella jobb som visas i data och skulle så kunna minska den informella

andelen av arbeten. Effekten på våra resultat av informellt arbete är så oviss och vi beaktar detta som en tänkbar begränsning.

Vår hypotes är att de inkluderade förklaringsvariablerna ska påverka antalet människor som är sysselsatta. En begränsning är dock att det är oviss om variablerna istället kan tänkas påverka kvalitén på jobben, så att de redan sysselsatta arbetar under bättre förhållanden, t.ex. genom högre inkomst, men att ingen ny sysselsättning genereras. Detta skulle innebära att kvalitén istället för kvantiteten påverkas när förändring i förklaringsvariablerna sker. Det är viktigt att ta hänsyn till att trots arbete klarar sysselsatta i utvecklingsländer inte alltid av att leva på sin lön och då kan detta vara en väsentlig förbättring för de redan sysselsatta. Detta kan även bli utfallet genom andra arbetsregleringar som gör att arbetsförhållanden blir bättre men att inga nya jobb genereras. Ett sådant utfall kommer inte kunna utläsas i vårt resultat och ligger utanför ramen för den här undersökningen.

Mikrolån ges som små belopp och det är endast en del av befolkningen i ett land som får mikrolån. En metod för att undersöka vår hypotes skulle därför vara att använda data från olika regioner i länder för att kunna se om det föreligger ett samband mellan mikrolån och antal sysselsatta. Då krävs både mikrolånsdata och data över andra tänkbara förklaringsvariabler till antalet sysselsatta ifrån regioner som har fått tillgång till mikrolån. Även om vi kan tillgå mikrolånsdata från olika regioner så är bristen på data över andra tänkbara förklaringsvariabler till sysselsättningsförändringar för stor. Vi måste därför utesluta den tänkbara metoden. Den data vi har tillgå över tänkbara förklaringsvariabler till sysselsättningsförändringar är nationell data. Begränsningen av data på regionnivå och så valet att använda nationell data gör att det blir svårare att se sysselsättningseffekterna av mikrolån. Vi är i och med detta medvetna om att vår hypotes om att det finns ett samband blir svårare att säkerhetsställa med tanke på de data vi har tillgå. Ytterligare begränsning är att utbredningen av mikrolån i utvecklingsländer inte har pågått under en längre tidsperiod. Brist på tidsseriedata kan så vara en faktor till varför tydlig korrelation blir svårare att utläsa.

6.3 BESKRIVNING AV DATA

Vår data består av 60 länder och sträcker sig över tidsperioden 1996-2010, vilket ger oss 900 observationer. Vid ofullständig data har den fyllts ut antingen, om en trend har kunnat identifieras, genom att beräkna den procentuella förändringen från föregående eller efterföljande år eller, om ingen trend har kunnat identifieras, beräknat medelvärdet för det landets geografiska grupp (Afrika, Ostasien, Östeuropa & Centralasien, Sydamerika & Karibien, Mellanöstern & Nordafrika samt Sydasiens). Dessa korrigeringar har gjorts för enstaka länder, enstaka år och har troligtvis inte påverkat regressionens utfall i allt för hög grad.

SYSSELSÄTTNING (EMP)

Den beroende variabeln i regressionen är sysselsättningen. Data är hämtat ifrån World Banks databas (2013) och räknas som andel av den arbetsföra befolkningen, individer ifrån 15 år. Sysselsättningen är mätt som den procentuella förändringen i andel sysselsatta i relation till dess population i ett land. Om vi endast hade undersökt förändringen i antal sysselsatta hade vi fått en missvisande bild av empirin då det är rimligt att tro att antal sysselsatta går upp om populationen ökar. Sysselsättning är det mått som visar på hur många som arbetar i ett land vilket i princip är synonymt med hur många som har en regelbunden inkomst. Om andelen sysselsatta kan öka kommer således även antalet människor med en regelbunden inkomst att öka vilket även kan innebära en bättre levnadsstandard.

I och med att mikrolån ofta stimulerar egenföretagande så är det viktigt att data över den typen av sysselsättning är fullständig. Vi ser dock detta som en tänkbar begränsning i vår studie då det är svårare att få fullständig data över egenföretagande i jämförelse med löneanställning. En snedvridning i vårt resultat skulle vara ofullständig data över egenföretagande samt en minskning i löneanställning då detta missvisande skulle visa på en minskning i den totala sysselsättningen trots att det inte var det faktiska utfallet.

MIKROLÅN (MFI)

Mikrolånsdata är hämtad ifrån MIX Markets databas (2012). Vi har valt att studera förändringen av antalet mikrolåntagare i relation till landets population. En tänkbar begränsning med att använda data för antal låntagare är då redan existerande låntagare får en ökning av mikrolån och

kan göra fler kapitalinvesteringar, och på så vis kan anställa personer till sitt företag. I och med att sysselsättningen har skapats utan en ny mikrolåntagare försummas detta utfall i vår regression. Vår hypotes är dock att det är en väldigt liten, om ens existerande, del av sysselsättningen som skapas genom anställning på det här viset vilket gör att vi finner det legitimt att bortse från utfallet i regressionen.

HUMANKAPITAL (EDU)

Vi har använt utbildning som *proxy*³ för humankapital. Den positiva avkastningen på utbildning i utvecklingsländer belyses ofta. Nya studier har visat att efterfrågan av mer utbildad arbetskraft i utvecklingsländer har ökat på senare tid, vilket implicerar att en längre utbildningstid skulle höja sysselsättningen hos befolkningen (Goldin & Katz, 2009). Vi har därför valt att inkludera genomsnittligt antal år av utbildning, data hämtad ifrån Barro, R. och Lee, J.W. (2013), och räknat ut förändringen i utbildningen som en förklarande variabel till sysselsättningen. Datauppsättningen bestod av data för vart femte år och uteblivna år har beräknats utifrån den genomsnittligt årliga förändringen vilket innebär att åren 1996-1999 har identiska värden för varje år, samma sak gäller för åren 2000-2004 och åren 2005-2009. Några länder hade helt utebliven utbildningsdata och utbildningsvärden för dessa länder har estimerats genom att beräkna snittvärdet för deras geografiska grupp. Variabelns trovärdighet kan därmed ifrågasättas men då vi tror att utbildning har en inverkan på sysselsättningen väljer vi ändå att ha med variabeln. I och med att vår data över utbildning visar en tydligt ökande trend och likheter föreligger för länder inom samma geografiska grupp är variabeln troligtvis relativt rättvisande. Hypotesen är att högre genomsnittligt antal år av utbildning leder till högre sysselsättning i landet.

I och med att det tidigare har visat sig att utbildning har positiv effekt på lönehöjningar så kan dock detta göra att utbildningens påverkan på sysselsättningen blir mer tvetydig (Filho, 2013, sid. 163). Utfallet kan därmed vara så att individerna får högre löner genom fler år i skolan men att antalet personer som får sysselsättning inte ökar. Vi är medvetna om att detta kan begränsa effekten på sysselsättningen.

³ Proxy – Variabel använd för att approximera en mer abstrakt variabel, t.ex. humankapital. (Dougherty, år 2011, sid. 263)

ÖPPENHET (TRADE)

Högre grad av öppenhet till internationell handel i ett land skulle kunna resultera i fler formella arbetsmöjligheter (Tonin, 2013, sid. 173). Vi mäter öppenhet som summan av import och export i relation till BNP i landet. Data är hämtad ifrån World Banks databas (2013) och vi har räknat om det till förändringen i öppenhet. Om exportefterfrågan i ett land ökar skulle detta kunna leda till fler sysselsättningsmöjligheter i och med den ökade produktionsefterfrågan. Importökning har dock en mer tvetydig effekt i och med att om mycket av produktionen börjar importeras kan det medföra att individerna i landet förlorar arbetsmöjligheter. Import av teknologi skulle kunna öka sysselsättningsmöjligheterna för mer utbildade men ha en negativ inverkan för lågutbildade där arbetsmöjligheter kan förloras (Belser, 2013, sid. 121). Ett mer öppet land kan få större marknadsmöjligheter men samtidigt blir konkurrensen från andra länder större. Vi tänker oss dock att en högre grad av öppenhet kommer att öka den aggregerade sysselsättningen.

OFFENTLIGA UTGIFTER (GOV)

Vi har valt att inkludera offentliga utgifter som en förklarande variabel. Vår hypotes är att om offentliga utgifter ökar så kommer detta att ha en positiv effekt på sysselsättningen i landet då fler arbeten kan genereras. Ett exempel är om staten investerar i ett vägbygge så kommer arbetare behövas för att bygga vägen. Offentliga utgifter kan också vara stimulerande för sysselsättningen om det är utgifter inom jobbsökningsprogram och arbetsträning. Detta är i linje med Keynes teori angående att offentliga utgifter tillhör de aggregerade utgifterna som stimulerar sysselsättningen i en ekonomi (Keynes, 1936). Offentliga utgifter mäter vi som årlig förändring och data är hämtad ifrån World Banks databas (2013).

UTLÄNDSKA DIREKTINESTERINGAR (FDI)

Data är hämtad från World Banks databas (2013) och visar nettoinflödet, nya investeringsinflödet minus avvecklingskostnader, i den rapporterade ekonomin från utländska investerare, även här beräknat som förändringen i data. Om utländska investeringar i landet ökar kan det komma att ha positiva effekter på ett lands utveckling, till följd av detta så sker även en stimulering av sysselsättningen. Ett inflöde av utländska investeringar kan leda till inflöde av nya teknologiska förbättringar och att landet kan utveckla kunskap och färdigheter hos de lokala arbetarna. Vidare skulle det kunna medföra ökade sysselsättningsmöjligheter för befolkningen i

utvecklingslandet. Ett utländskt företag som startar produktion eller flyttar sin produktion till ett utvecklingsland anses ofta ha en positiv inverkan på sysselsättningen i utvecklingslandet. Det finns dock bristfälligt med fastställda resultat för hur många jobb som skapas när utländska företag flyttar sin produktion till ett utvecklingsland (McMillan & Verduzco, 2011, sid. 47).

INFLATION (INF)

Enligt Phillipskurvan i makroekonomisk teori så är en hög inflation korrelerat med en lägre arbetslöshet. Den visar därmed på att det i det korta loppet föreligger ett val mellan en låg inflation och en låg arbetslöshet (Phillips, 1958). Dock argumenterar många ekonomer idag för att den klassiska Phillipskurvan är för simpel för att använda. Om inflationen i ett land är hög så följer inte en konstant nedgång i arbetslösheten. I och med att vi analyserar en relativt kort tidsperiod, indikerar Phillipskurvan på att en hög inflation gynnar sysselsättningen. Många av dessa utvecklingsländer har dock en inflation som emellanåt överskrider en nivå som kan anses hållbar, vilket gör att Phillipskurvans teori sätts ur spel. En allt för hög inflation kan verka negativt på ekonomin och sysselsättningen kan därmed istället komma att missgynnas. Vi tror därför att en hög inflation kommer vara negativt korrelerat med sysselsättningen i vår modell. Data över länders inflation är hämtat ifrån World Banks databas (2013) och är mätt som den årliga tillväxten av BNP-deflatorn. BNP-deflatorn visar prisförändringen i en ekonomi.

BNP PER CAPITA (GDPPC)

BNP per capita mäts som den årliga procentuella tillväxten av BNP per capita och måttet mäts som den konstanta lokala valutan och är baserat på det konstanta värdet av en amerikansk dollar med år 2000 som referensår, data är hämtad ifrån World Banks databas (2013). Om en ökning av BNP per capita-tillväxten sker stimulerar detta sysselsättningen i landet. I och med att ökningen av BNP per capita i ett land då sker i en snabbare takt än tidigare så implicerar detta att ekonomin går bättre. En mer stimulerad ekonomi implicerar ökat antal sysselsättningsmöjligheter.

KÖPKRAFTSPARITET (PPP)

Köpkraftsparitet används för att kunna jämföra prisnivån på varor och tjänster mellan länder. Måttet används ofta för att kunna jämföra olika länders BNP till en konstant prisnivå. I och med att valutamarknadens växelkurs kan ge en snedvriden bild om vad prisnivån är i ett land så anser

vi att det är viktigt att ta hänsyn till måttet i vår regression. Prisnivån och hur mycket som kan köpas för en dollar i ett land verkar rimligt att det har en påverkan även på sysselsättningen. I och med att det speglar hur mycket människor får för sina inkomster och hur mycket de kommer handla vilket går i linje med hur mycket som måste produceras i landet. Data är hämtad ifrån World Banks databas (2013) och köpkraftsparitet är först uträknat som en lokal varukorgs pris i inhemsk valuta dividerat med en amerikansk varukorgs pris i dollar och sedan är det uträknande värdet dividerat med marknadens växelkurs. Måttet ska mäta hur många dollar som behövs för att köpa en dollarvärd varukorg i landet i jämförelse med USA. Måttet kan dock kritiseras i och med att olika länder har olika konsumtionsmönster. Varukorgarna och de fiktiva växelkurserna kan så förändras om innehållet i varukorgarna justeras. Potentiellt likartat konsumtionsmönster i utvecklingsländer borde dock göra problemet mindre.

REALKAPITAL (GCF)

För att ta hänsyn till ett lands investeringar och på så vis se hur ett lands realkapital har förändrats använder vi oss av den årliga tillväxten i bruttoinvesteringar. Måttet mäts som den konstanta lokala valutan och är baserat på det konstanta värdet av en amerikansk dollar med år 2000 som referensår. Data över bruttoinvesteringarnas tillväxt är hämtad ifrån World Banks databas (2013). Vi tänker oss att om investeringarna i ett land har ökat så kommer detta att påverka sysselsättningen i landet positivt. Om tillväxten varit positiv leder det till fler arbeten då det finns mer realkapital som arbetarna kan tillgodose. Om landets investeringstillväxt är hög tyder det också på att landets ekonomi går bra vilket borde generera fler arbetstillfällen (Swan, 1956).

6.4 REGRESSION

För att undersöka om det föreligger ett samband mellan mikrolån och sysselsättning har vi utfört ursprungsregressionen som visas på nästa sida. I ursprungsregressionen har vi valt att lagga⁴ alla förklaringsvariabler med en tidsperiod.

⁴ Laggad variabel – Samma variabel fast från föregående år, t.ex. Sysselsättning år 2000 i förhållande till mikrolån år 1999 (Dougherty, 2011, sid. 398).

EKVATION 2: URSPRUNGSREGRESSIONEN

$$\begin{aligned} EMP = & \beta_0 + \beta_1 MFI_{it} + \beta_2 EDU_{it} + \beta_3 TRADE_{it} + \beta_4 GOV_{it} + \beta_5 FDI_{it} + \beta_6 INF_{it} \\ & + \beta_7 GDPPC_{it} + \beta_8 PPP_{it} + \beta_9 GCF_{it} + \beta_{10} MFI_{it-1} + \beta_{11} EDU_{it-1} \\ & + \beta_{12} TRADE_{it-1} + \beta_{13} GOV_{it-1} + \beta_{14} FDI_{it-1} + \beta_{15} INF_{it-1} + \beta_{16} GDPPC_{it-1} \\ & + \beta_{17} PPP_{it-1} + \beta_{18} GCF_{it-1} + \varepsilon \end{aligned}$$

Ursprungsregressionen är utförd med *ordinary least squares* [OLS] innehållande variablerna tidigare nämnda, med *fixed effects*⁵ för tvärsnitt och tidsserie, för att eliminera potentiella landspecifika och tidsspecifika skillnader. Den beroende variabeln i regressionen är sysselsättning och de resterande variablerna är oberoende variabler. Regressionen innehåller även ett intercept men det har endast en ”teknisk” verkan och är ingenting vi kommer att analysera. För att ta hänsyn till om variablerna har en bestående eller temporär effekt innefattar regressionen även samtliga variabler laggade med ett år, detta medför att vi tar i beaktning om variabler har en ”släpande” effekt och påverkar först efter ett år.

För att vidare kunna särskilja olikheter i geografiska grupper har vi utfört ytterligare en regression där dummyvariabler för varje geografisk grupp är inkluderade. Regressionen visas nedan.

EKVATION 3: REGRESSION MED DUMMYVARIABLER

$$\begin{aligned} EMP = & \beta_0 + \beta_1 MFI_{it} + \beta_2 EDU_{it} + \beta_3 TRADE_{it} + \beta_4 GOV_{it} + \beta_5 FDI_{it} + \beta_6 INF_{it} \\ & + \beta_7 GDPPC_{it} + \beta_8 PPP_{it} + \beta_9 GCF_{it} + \beta_{10} AFRIKA \\ & + \beta_{11} OSTASIEN \& \text{STILLA HAVET} + \beta_{12} ÖSTEUR \& \text{CENTRALASIEN} \\ & + \beta_{13} SYDAMERIKA \& \text{KARIBIEN} + \beta_{14} MELLANÖST \& \text{NORDAFRIKA} \\ & + \beta_{15} MFI_{it} * AFRIKA + \beta_{16} MFI_{it} * OSTASIEN \& \text{STILLA HAVET} \\ & + \beta_{17} MFI_{it} * ÖSTEUR \& \text{CENTRALASIEN} \\ & + \beta_{18} MFI_{it} * SYDAMERIKA \& \text{KARIBIEN} \\ & + \beta_{19} MFI_{it} * MELLANÖST \& \text{NORDAFRIKA} + \varepsilon \end{aligned}$$

Regressionen innehåller dummyvariabler, istället för *fixed effects*, för intercept och lutning för varje geografisk grupp och är utförd för att undersöka om mikrolån påverkar olika i olika geografiska grupper och om sysselsättningssituationen inledningsvis ser olika ut. I regressionen med dummyvariabler vill vi undersöka om våra länder är en heterogen grupp och om eventuellt

⁵ Fixed effects – Metod som eliminerar oobserverade lands- och tidseffekter (Dougherty, 2011, sid. 518).

olika slutsatser bör dras för olika geografiska grupper. Om de geografiska grupperna skiljer sig åt kan det vara intressant för vidare forskning i ämnet och om då olika ansatser bör tas beroende på vilken geografisk grupp som undersöks. Regressionen med dummyvariabler har gjorts med Sydasien som referensgrupp. I och med att Bangladesh varit en pionjär inom ämnet har de kommit att präglats mycket av utformningen av MFI i Sydasien. Många länder världen över har hämtat inspiration från Sydasien och Sydasien har därmed blivit som en norm för resten av världen vilket implicerar att det är en lämplig referensgrupp.

Test för autokorrelation utfördes med Durbin-Watson-testet och visade ej på någon autokorrelation. Test för heteroskedasticitet gjordes med Whites test utan panelstrukturen för att få en uppfattning om heteroskedasticitet kunde föreligga och indikerade på att så troligtvis var fallet. Regressionerna har därför korrigerats med *panel corrected standard errors* [PCSE]. Om en viss osäkerhet om heteroskedasticitet föreligger är PCSE en bra metod att använda. Den påverkar inte regressionen i någon större utsträckning om heteroskedasticitet inte föreligger men gör den effektivare om det gör det. Ytterligare en fördel med PCSE är att det är en bra metod om tvärsnittet är större än tidsserien (Beck & Katz, 1995), vilket är fallet i vår regression.

7 RESULTAT

Resultatet från ursprungsregressionen redovisas i tabell 1 nedan. Från tabellen kan vi utläsa att variablerna mikrolån, öppenhet och köpkraftsparitet uppvisar statistisk signifikans.

TABELL 1: URSPRUNGSREGRESSION

Beroende variabel: EMP	R ²	0.117251
Metod: Minsta kvadratmetoden, panel	Justerat R ²	0.011180
Inkluderade perioder: 14	Standardfel	0.019529
Antal länder (tvärsnitt): 60	för regression	
Totalt antal panelobservationer (balanserat): 840		

VARIABEL	KOEFF.	STD. FEL	T-STATISTIK	P-VÄRDE
MIKROLÅN	7.85E-05	4.32E-05	1.816203	0.0697*
HUMANKAPITAL	-0.020825	0.158268	-0.131583	0.8953
ÖPPENHET	0.020548	0.008543	2.405285	0.0164**
OFFENTLIGA UTGIFTER	8.68E-05	7.39E-05	1.174697	0.2405
UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR	-8.52E-05	0.000140	-0.610347	0.5418
INFLATION	-2.00E-05	2.51E-05	-0.797006	0.4257
BNP PER CAPITA	0.000146	0.000237	0.614966	0.5388
KÖPKRAFTSPARITET	0.020608	0.008876	2.321812	0.0205**
REALKAPITAL	-7.98E-05	5.20E-05	-1.534214	0.1254
MIKROLÅN(-1)	2.12E-05	4.24E-05	0.500026	0.6172
HUMANKAPITAL(-1)	0.143943	0.155896	0.923333	0.3561
ÖPPENHET(-1)	0.030330	0.008840	3.430947	0.0006***
OFFENTLIGA UTGIFTER(-1)	3.28E-05	7.82E-05	0.419341	0.6751
UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR(-1)	-0.000117	0.000125	-0.934099	0.3506
INFLATION(-1)	-3.29E-05	2.79E-05	-1.178838	0.2388
BNP PER CAPITA(-1)	-6.73E-05	0.000314	-0.214385	0.8303
KÖPKRAFTSPARITET(-1)	0.020565	0.009413	2.184774	0.0292**
REALKAPITAL(-1)	-7.74E-06	6.12E-05	-0.126494	0.8994
C	0.782205	0.100299	7.798693	0.0000

* Signifikant på 10 %
 ** Signifikant på 5 %
 *** Signifikant på 1 %

Nedan, i tabell 2, redovisas resultatet från regressionen med dummyvariabler. Dummyvariablerna benämns av de olika geografiska grupperna och Sydasiens är regressionens referensdummy. Från tabellen kan vi utläsa att variablerna öppenhet, köpkraftsparitet och dummyvariablerna för intercept och lutning för Sydamerika & Karibien uppvisar statistisk signifikans.

TABELL 2: REGRESSION MED DUMMYVARIABLER

Beroende variabel: EMP	R ²	0,053980
Metod: Minsta kvadratmetoden, panel	Justerat R ²	0,033554
Inkluderade perioder: 15	Standardfel	0,019141
Inkluderade länder(tvärsnitt): 60	för regression	
Totalt antal panelobservationer (balanserat): 900		

VARIABEL	KOEFF.	STD. FEL	T-STATISTIK	P-VÄRDE
MIKROLÅN	-1.44E-05	3.88E-05	-0.370680	0.7110
HUMANKAPITAL	0.028555	0.053205	0.536701	0.5916
ÖPPENHET	0.018132	0.006490	2.793711	0.0053***
OFFENTLIGA UTGIFTER	0.000104	6.70E-05	1.545471	0.1226
UTLÄNDSKA DIREKTINVESTERINGAR	-4.56E-05	0.000115	-0.396301	0.6920
INFLATION	-1.25E-05	2.00E-05	-0.627001	0.5308
BNP PER CAPITA	6.62E-05	0.000256	0.258362	0.7962
KÖPKRAFTSPARITET	0.029884	0.006746	4.429688	0.0000***
REALKAPITAL	-6.90E-06	5.39E-05	-0.128140	0.8981
AFRIKA	-3.44E-05	0.000125	-0.274641	0.7837
OSTASIEN & STILLA HAVET	2.68E-05	5.40E-05	0.496641	0.6196
ÖSTEUR & CENTRALASIEN	0.000487	0.000794	0.613979	0.5394
SYDAMERIKA & KARIBIEN	0.000163	8.12E-05	2.006935	0.0451**
MELLANÖST & NORDAFRIKA	-0.001506	0.002303	-0.654213	0.5131
AFRIKA*MIKROLÅN	-4.11E-05	0.002081	-0.019735	0.9843
OSTASIEN & STILLA HAVET*MIKROLÅN	-0.001389	0.002752	-0.504539	0.6140
ÖSTEUR & CENTRALASIEN*MIKROLÅN	-0.001721	0.003611	-0.476630	0.6337
SYDAMERIKA & KARIBIEN*MIKROLÅN	0.004477	0.002363	1.894795	0.0584*
MELLANÖST & NORDAFRIKA*MIKROLÅN	0.002225	0.003671	0.605919	0.5447
C	0.921609	0.056335	16.35944	0.0000

* Signifikant på 10 %
 ** Signifikant på 5 %
 *** Signifikant på 1 %

Vi har även utfört en regression med fyraårsperioder men fann där ej några statistiskt signifikanta resultat. Detta tänker vi oss kan bero på att de olika variablerna i fyraårsperioderna inte är entydiga och att tydliga resultat därför blir svårare att påvisa. Mikrolån tycks ha en relativt direkt effekt på sysselsättningen dvs. förskjutningen mellan tillgången till mikrolån och förändringen i sysselsättning är liten. I och med att inget samband kunde utläsas av regressionen med fyraårsperioder och att vår hypotes om att förskjutningen var längre än ett år inte verkar stämma så väljer vi att endast redovisa vår regression med ettårsperioder eftersom regressionen med fyraårsperioder ej tillför något till vår analys.

7.1 ANALYS AV RESULTAT

7.1.1 MIKROLÅN

Mikrolån uppvisade signifikans för den ej laggade variabeln, med en liten positiv koefficient. Mikrolån uppvisade ett positivt utslag trots våra farhågor om att de jobb som vi tror mikrolån genererar inte skulle fångas upp av den data vi analyserade, potentiellt är det fortfarande sant och att dess påverkan är större än den vi kan uttyda. Tolkningen blir oavsett densamma, att mikrolån genererar finansiellt kapital som ökar möjligheterna för fattiga individer att antingen skapa en helt ny produktion eller utöka sin befintliga produktion till en kommersiell och mer lönsam nivå. Till skillnad från de två andra statistiskt signifikanta variablerna uppvisade mikrolån inte signifikans för den laggade variabeln vilket tyder på att mikrolån har en relativt direkt påverkan på sysselsättningen. Om mikrolån ökar så ökar sysselsättningen det året men fortsätter inte öka åren efter. Det visar vidare på att det behöver tillföras ytterligare mikrolån för att sysselsättningen i landet ska fortsätta att öka. Tidigare forskning inom ämnet har oftast fokuserat på ett land och en bestämd form av sysselsättning. Likt mycket av den tidigare forskning som gjorts inom detta ämne kan vi uttyda att mikrolån har en positiv inverkan på sysselsättningen. Till skillnad från många andra studier har vi analyserat flera länder och sysselsättningen som helhet, ej en specifik kategori likt t.ex. egenföretagande. Denna vida analys kan vara en faktor till att vi finner ett så pass svagt ekonomiskt samband men är samtidigt intressant då det öppnar upp för mer generella antaganden för framtida forskning.

7.1.2 ÖVRIGA VARIABLER

I ursprungsregressionen blev köpkraftsparitet och öppenhet statistiskt signifikanta för både de ej laggade - och de laggade variablerna, samtliga variabler med en positiv koefficient. De positiva koefficienterna går i linje med vår hypotes för öppenhet men ej för köpkraftsparitet. Vår hypotes var att en högre köpkraftsparitet skulle generera en större konsumtion och därmed en större produktion vilket i sin tur skulle leda till fler antal anställda. Den positiva koefficienten kan nu potentiellt bero på att exporten i utvecklingsländerna inte gynnas lika mycket av en försvagad växelkurs som i industrialiserade länder och att en starkt inhemsk valuta i relation till marknadens växelkurs istället indikerar på en starkt ekonomi. Variabeln öppenhet gav ett positivt utslag vilket troligtvis har att göra med att en ökad öppenhet för handel medför fler och utökade marknader vilket kan generera större produktion och medföra att fler anställs vilket överensstämmer väl med nationalekonomisk teori (Hildebrand & Mace, 1950).

Många av de variabler som blev statistiskt insignifikanta var variabler som i många industrialiserade länder är relativt stabila men som i utvecklingsländer är mycket mer volatila p.g.a. oförutsägbara händelser som krig, naturkatastrofer m.m. Till denna grupp kan vi sälla variabler som BNP per capita-tillväxt, realkapitaltillväxt och inflation. T.ex. kan krig orsaka förstörelse som gör att BNP per capita och realkapital går ner kraftigt och lägger sig på en mycket låg nivå vilket gör att små ökningarna i absoluttal sedan genererar stora procentuella förändringar. Studier visar även på att krig har en stor inverkan på inflationen (Thompson & Zuk, 1982). Vad det gäller utländska direktinvesteringar blir även de påverkade av händelser likt krig då det skapar en osäkerhet om landet som sannolikt verkar i en negativ bemärkelse på variabeln. Händelserna gör även att variablerna inte uppvisar sina ”naturliga utvecklingsmönster” och ett samband till sysselsättningen kan vara svårt att påvisa då sysselsättningen i många länder förhållit sig relativt stabil. I och med att vi undersöker en relativt kort tidsperiod kan dessa händelser ha stor inverkan på regressionen. Offentliga utgifter kan också tendera att avskilja från ett naturligt utvecklingsmönster p.g.a. instabila regeringar, själviska regenter m.m. vilket är vanligt förekommande i de länder vi har undersökt. Variabeln utbildning blev även den statistiskt insignifikant och kan eventuellt bero på vår egen modifikation (se avsnitt 6.3). Ponera att variabeln ändå är rättvisande då kan dess insignifikans eventuellt bero på att i dessa länder utgör arbeten med litet behov av humankapital, t.ex. jordbruk, en stor andel av det totala antalet

arbeten vilket medför ett svagt statistiskt samband mellan humankapital och sysselsättning. Variabeln utbildning är en *proxy* för humankapital och det är möjligt att utbildning inte avspeglar humankapital rättvist, som i realiteten är ett mycket vidare fenomen där utbildning bara är en komponent.

7.1.3 DUMMYVARIABLER

Samtliga variabler, förutom Sydamerika och Karibien, uppvisar statistiskt insignifikanta resultat för både dummyvariabeln för intercept och den för lutning, med Sydasiens som referensdummy. Det tyder på att både sysselsättningssituationen och mikrolåns påverkan är likartade grupperna emellan. Detta beror troligtvis på att samtliga länder är utvecklingsländer och ett stort antal länder har utformat sina mikroutlånningssystem efter Grameen Bank. I och med att mikrolån uppvisade ett statistiskt signifikant resultat i ursprungsregressionen trodde vi oss även kunna se detta i regressionen med dummyvariabler, eftersom enskilda regioner och enskilda MFI i Sydasiens uppvisat goda resultat för mikrolån i andra studier. Att referensdummin uppvisar ett statistiskt insignifikant resultat kan eventuellt bero på att mikrolån må ha haft god påverkan i olika regioner men stora befolkningar gör det fortfarande svårt att uttyda på nationsnivå. En annan anledning till det insignifikanta resultatet kan vara att referensgruppen består av bara fem länder, vilket gör att om ett land har ett insignifikant samband har det större påverkan än i ursprungsregressionen.

Sydamerika och Karibien uppvisade statistiskt signifikanta resultat för både dess interceptdummy och dess lutningsdummy vilket indikerar att Sydamerikas och Karibiens situation skiljer sig från Sydasiens. Bidragande orsaker till detta kan vara att Sydamerika och Karibien har uppvisat flera lyckade utfall vid implementering av MFI och MFI är också väl utbredd i den geografiska gruppen.

7.1.4 BEGRÄNSNING AV RESULTAT

R^2 är det värde som anger hur mycket av den beroende variabelns utveckling som kan förklaras av de oberoende variablerna (Dougherty, 2011, sid. 105). Samtliga regressioner vi har utfört har uppvisat ett mycket lågt R^2 , med andra ord förklarar våra variabler väldigt lite av sysselsättningens utveckling. Vad detta kan bero på är svårt att sja om då samtliga variabler på

förhand tordes vara högst relevanta. Potentiella anledningar kan vara att vår undersökta grupp är allt för heterogen, tidsperioden är allt för kort och att enstaka händelser som krig m.m. påverkar en stor del av perioden eller att sysselsättningen påverkas av helt andra faktorer i dessa länder. Det låga R^2 -värdet gör även att de statistiskt signifikanta variablerna må påverka men i mycket liten utsträckning vilket även deras små koefficientvärden indikerar på. Som tidigare nämnts kan även det faktum att variabeln sysselsättning förhållit sig relativt stabil genom åren medan många av de oberoende variablerna (främst de insignifikanta) varit mycket volatila, försvåra uttydningar. Förändringen i sysselsättning har även varierat från land till land, i vissa länder har den gått upp medan den i andra gått ner, vilket även det försvårar uttydning av ett samband till de oberoende variablerna.

8 SLUTSATS

Vår studie visar liksom mycket av tidigare forskning ett positivt samband mellan mikrolån och sysselsättningen i utvecklingsländer, dock ett ekonomiskt samband med en relativt liten effekt. Hypotesen att tillgång till finansiellt kapital kan stimulera produktion och därmed öka sysselsättningen styrks således av denna uppsats. Tidigare forskning har haft mer snäva ansatser gällande ämnet men med expanderingen av mikrolån blir analyser på nationsnivå allt mer relevanta och genomförbara. Den expansiva trenden bland mikrolån gör att det blir en allt mer påtaglig del av den totala ekonomin i utvecklingsländer vilket medför att framtida forskning kan ge än mer robusta analyser och potentiellt visa på än större effekter av mikrolån. När antalet låntagare når mer stabila nivåer i framtiden kommer analyser av dess förändringar bli mer empiriskt rättvisande då eventuella nedgångar idag potentiellt motverkas av den expansiva trenden. Mikrolåns relativt korta existens är även det något som försvårar analysen och med tiden kommer därför analyser kunna göras mer omfattande och bli mer rättvisande.

Det ekonomiskt svaga sambandet vi identifierat mellan antal låntagare och antalet sysselsatta kan förmodligen till stor del bero på den generella ansatsen i uppsatsen. Det är ändå intressant i och med att det kunde styrkas trots de många olikheter som existerar mellan de länder vi undersökt. Detta tyder på att mikrolån i grunden är ett bra koncept för att stimulera sysselsättningen i utvecklingsländer. Då snävare forskning har kunnat påvisa starkare samband mellan mikrolån och sysselsättning kan det eventuellt tyda på att MFI bör utformas olika beroende på ett lands struktur och förutsättningar för att det ska kunna ge en optimal effekt. Vår regression med dummyvariabler visade att Sydamerika och Karibien skilde sig från resterande geografiska grupper. Sydamerika och Karibien har uppvisat många lyckade utfall vid implementering av MFI trots att de skiljer sig från Sydostasien som är den kanske främsta förebilden inom området. Vad och hur de geografiska grupperna skiljer sig åt och hur MFI ska utformas för att på bästa sätt ta hänsyn till detta är ämnen för framtida forskning.

Vår regression uppvisade statistiskt signifikanta resultat för ett antal variabler, däribland mikrolån, men med ett mycket lågt R^2 -värde vilket kan implicera att sysselsättningen i utvecklingsländer beror av helt andra faktorer än i industrialiserade länder. För framtida forskning är det viktigt att kunna identifiera dessa för att kunna göra rättvisande analyser. En

annan teori är att faktorerna i sig inte är irrelevanta men att rättvisande data för utvecklingsländer är svårt att sammanställa med anledning av t.ex. en stor informell sektor inom sysselsättning. Eventuellt bör man överväga om faktorerna som påverkar sysselsättningen ska approximeras med andra mått. Vidare forskning skulle också kunna göras kring om mikrolån kan ha påverkat sysselsättningen på andra sätt än genom uppgång i antalet anställda. Områden som arbetsförhållanden och löner skulle då vara intressant att undersöka för att se om mikrolån medfört andra sysselsättningsstimuleringar i utvecklingsländer.

REFERENSER

Adams, D. W., Graham, D. H. & Pischke, J. V. (1984). *Undermining rural development with cheap credit*. Boulder, CO: Westview Press

Aleem, I. (1990). Imperfect information, screening, and the costs of informal lending: a study of a rural credit market in Pakistan. *The World Bank Economic Review*, 4(3), 329-349.

Arbuckle, J. G. & Dunn, E. (2001). *The impacts of microcredit: a case study from Peru*. Diss. Department of Economics, University of Missouri-Columbia

Armendáriz, B. & Morduch, J. (2007). *The economics of microfinance*. MIT press

Banerjee, A., Duflo, E., Glennerster, R. & Kinnan, C. (2009). The Miracle of Microfinance? Evidence from a Randomised Evaluation, Department of Economics, *Massachusetts Institute of Technology (MIT)* Working Paper

Barro, R. & Lee, J.W. (2013) www.barrolee.com (Hämtad 20 april 2013)

Bateman, M. & Chang, H. J. (2009). The microfinance illusion. *Unpublished manuscript*. Cambridge: University of Cambridge. www.econ.cam.ac.uk/faculty/chang/pubs/Microfinance.pdf, (Hämtad 16 april, 2013)

Beck, N. & Katz, J. N. (1995). What to do (and not to do) with time-series cross-section data. *American political science review*, 634-647.

Belser, P. (2013). Wages in developing countries I: S. Cazes & S. Verick (red:er), *Perspectives on labour economics for development*, (sid. 90-113), International Labour Organization

Berg, J. (2013). Growth, distribution, employment and poverty I: S. Cazes & S. Verick (red:er), *Perspectives on labour economics for development*, (sid. 40-59), International Labour Organization

Bhaduri, A. (1973). A study in agricultural backwardness under semi-feudalism. *The Economic Journal*, 83(329), 120-137.

Campbell, D. (2011) Employment-led growth and growth-led employment in recovery I: International Labour Organization: *The global crisis: Causes, responses, and challenges* (Sid 111-121), http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_155824.pdf (Hämtad 20 april, 2013)

Campbell, D. (2013). The labour market in developing countries I: S. Cazes & S. Verick (red:er), *Perspectives on labour economics for development*, (sid. 8-33), International Labour Organization

Chang, H. (2012) *Microfinance saga tells you aid is no magic bullet*. Intervjuad av Claire Provost [Videoklipp] The Guardian, 21 nov 2012.

Chowdhury, A. (2009). Microfinance as a Poverty Reduction Tool —A Critical Assessment, *United Nations, Department of Economic and Social Affairs (DESA) Working Paper*, (89).

Collins, D., Morduch, J., Rutherford, S. & Ruthven, O. (2009) *Portfolios of the Poor: How the World's Poor Live on \$2 a Day*, Princeton, N.J.:Princeton University Press

Daley-Harris, S. (2007). "Debate on Microcredit". *Foreign Policy in Focus*, <http://www.fpif.org/fpiftxt/4324> (hämtad 10 april 2013)

Dougherty, C. (2011). *An Introduction to Econometrics*. 4. uppl. Oxford University Press, USA.

Dror, D. M. & Jacquier, C. (1999). Micro-insurance: Extending Health Insurance to the Excluded. *International social security review*, 52(1), 71-97.

Filho, N. A. M. (2013). Education and humancapital I: S. Cazes & S. Verick (red:er), *Perspectives on labour economics for development*, (sid. 162-179), International Labour Organization

Goldin, C. D. & Katz, L. F. (2009). *The race between education and technology*. Harvard University Press.

Grameen Bank (2011)

www.grameeninfo.org/index.php?option=com_content&task=view&id=16&Itemid=112

(Hämtad 8 April 2013)

Hildebrand, G. H. & Mace, A. (1950). The employment multiplier in an expanding industrial market: Los Angeles County, 1940-47. *The Review of Economics and Statistics*, 32(3), 241-249.

Hossain, M. (2002). *Credit for Alleviation of Rural Poverty* Grameen Trust

Hulme, D. & Arun, T. (2009). *Microfinance: a reader* (Vol. 69). Routledge, London

Hulme, D. & Mosley, P. (1996). *Finance Against Poverty* (Vol. 2). Routledge, London

International Labour Organization (ILO) (2005a). *World Employment Report 2004–05: Employment, Productivity and Poverty Reduction Geneva*.

<http://productivity.tavanir.org.ir/ftp/wer04en.pdf> (Hämtad 15 april, 2013)

International Labour Organization (ILO) (2005b). *Facts on Microfinance and Decent Work*,

<http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/--->

dcomm/documents/publication/wcms_067567.pdf (Hämtad 10 april, 2013)

International Labour Office (ILO) (2011). *Statistical Update on Employment in the Informal Economy*, Geneva, Department of Statistics, <http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/--->

dgreports/---stat/documents/presentation/wcms_157467.pdf (Hämtad 15 april, 2013)

International Labour Organization (ILO) (2012). *Sustainable Enterprises - creating more and better jobs*, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---

emp_ent/documents/publication/wcms_175537.pdf (Hämtad 10 april, 2013)

International Labour Organization (ILO) (2013). <http://www.ilo.org/global/topics/employment-promotion/lang--en/index.htm> (Hämtad 10 april, 2013)

- Karnani, A. (2007). Employment, not microcredit, is the solution. *Ross School of Business Paper*, (1065).
- Keynes, J. M. (1936). *General theory of employment, interest and money*. Macmillan
- Khaleque, A. (2011). *Does microfinance move the households toward self employment?*
University Library of Munich, Germany
- Khandker, S. R., Samad, H. A. & Khan, Z. H. (1998). Income and employment effects of micro-credit programmes: Village-level evidence from Bangladesh. *The Journal of Development Studies*, 35(2), 96-124.
- Lugo, M. A. (2007). Employment: A Proposal for internationally comparable indicators. *Oxford Development Studies*, 35(4), 361-378.
- McKernan, S. M. (2002). The impact of microcredit programs on self-employment profits: do noncredit program aspects matter? *Review of Economics and Statistics*, 84(1), 93-115.
- McMillan, M. & Verduzco, I. (2013). New evidence on trade and employment: an overview I: S. M. Jansen., R. Peters. & J. M. Salazar-Xirinachs (red:er), *Trade and Employment From Myths to Facts*, (sid. 23-57), International Labour Organization
- MIX Market (2012). www.mixmarket.org (Hämtad 9 apr 2013)
- Nino-Zarazua, M. & Mosley, P. (2008). Wider impacts of microcredit: evidence from labor and human capital in urban Mexico. *Available at SSRN 1274859*.
- Paulson, A. L. & Townsend, R. (2004). Entrepreneurship and financial constraints in Thailand. *Journal of Corporate Finance*, 10(2), 229-262.
- Phillips, A. W. (1958). The Relation Between Unemployment and the Rate of Change of Money Wage Rates in the United Kingdom, 1861–1957. *Economica*, 25(100), 283-299.
- Pitt, M. M., Khandker, S. R. & Cartwright, J. (2006). Empowering women with micro finance: evidence from Bangladesh. *Economic Development and Cultural Change*, 54(4), 791-831.

Pollin, R. (2007). Microcredit: False Hopes and Real Possibilities, *Foreign Policy Focus*, <http://www.fpif.org/fpiftxt/4323> (Hämtad 20 april 2013)

Posner, R. A. (1975). The Social Costs of Monopoly and Regulation. *The Journal of Political Economy*, 83(4), 807-828.

Press Release - Nobel Peace Prize (2006). Nobelprize.org.
http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2006/press.html (Hämtad 8 Apr 2013)

Rahman, R. & Nie, Q. (2011). The Synthesis of Grameen Bank Microfinance Approaches in Bangladesh. *International Journal of Economics and Finance*, 3(6), p207.

Stiglitz, J. E. & Weiss, A. (1981). Credit rationing in markets with imperfect information. *The American economic review*, 71(3), 393-410.

Swan, T. W. (1956). Economic growth and capital accumulation. *Economic record*, 32(2), 334-361.

Thompson, W. R. & Zuk, L. G. (1982). War, inflation, and the Kondratieff long wave. *Journal of Conflict Resolution*, 26(4), 621-644.

Todaro, M. P. & Smith, S. C. (2011). *Economic Development*. 11. uppl. Addison-Wesley

Tonin, M. (2013). Informality I: S. Cazes & S. Verick (red:er), *Perspectives on labour economics for development*, (sid. 64-86), International Labour Organization

Wahab, S. A. & Malarvizhi, C. A. (2011). Examining the Effect of Microcredit on Employment in Peninsular Malaysia. *Journal of Sustainable Development*, 4(2), sid. 174-183

Woolley, J. T. (2008). Microfinance Performance and Domestic GDP Growth: Testing the Resiliency of Microfinance Institutions to Economic Change. *Stanford Journal of Microfinance*, 1(1).

World Bank (2013). www.data.worldbank.org (Hämtad 20 April 2013)

APPENDIX A: UNDERSÖKTA LÄNDER

Albania	Georgia	Nicaragua
Argentina	Ghana	Nigeria
Armenia	Guatemala	Pakistan
Bangladesh	Guinea	Paraguay
Benin	Haiti	Peru
Bolivia	Honduras	Philippines
Bosnia and Herzegovina	India	Poland
Brazil	Indonesia	Russian Federation
Bulgaria	Jordan	Rwanda
Cambodia	Kazakhstan	Senegal
Chile	Kenya	South Africa
Colombia	Kyrgyz Republic	Sri Lanka
Costa Rica	Lebanon	Tajikistan
Cote d'Ivoire	Madagascar	Tanzania
Croatia	Mali	Togo
Dominican Republic	Mexico	Tunisia
Ecuador	Mongolia	Uganda
Egypt, Arab Rep.	Morocco	Uruguay
El Salvador	Mozambique	Venezuela, RB
Ethiopia	Nepal	Vietnam